

ADRES
yayınları

Yayla, Atilla, *Siyaset Bilimi*, Ankara: Adres Yayınları, 8. Baskı, Şubat 2025.

Siyaset Bilimi

Atilla Yayla

8.
baskı

Atilla Yayla
Siyaset Bilimi

ISBN: 978-975-2500-44-0

Adres Yayınları® / 42

8. Baskı: Şubat 2025; 1. Baskı: Temmuz 2015

© 2022, Adres Yayınları®

Tüm hakları saklıdır. Tamamı veya herhangi bir parçası hiçbir şekilde fotokopiyle veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz ve dağıtılamaz. Yayınevimiz bunu yapanlar ve buna teşebbüs edenler hakkında kanuni takibat yaptırma hakkına sahiptir.

Yayına Hazırlayan: **Harun Kaban**

Sayfa Düzeni: **Emre Turku**

Dizgi: **Uluslararası Piri Reis Kültür Ajansı**

Kapak Tasarımı: **Mesut Koçak**

Baskı: **Vadi Grafik Tasarım ve Reklamcılık Ltd. Şti.**

İvedik Org. San. 1420. Cad. No: 58/1 Yenimahalle / Ankara

Telefon: (312) 395 85 71 | Sertifika No: 47479

LiBeRtE
yayıncı grubu

Adres: GMK Bulvarı No: 108/16, 06570 Maltepe, Ankara

Telefon: (312) 230 87 03 | Faks: (312) 230 80 03

E-mail: info@liberte.com.tr | Web: www.liberte.com.tr

Sertifika No: 52155

Adres Yayınları® Liberte Yayın Grubu'nun tescilli bir markasıdır.

Atilla Yayla

Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'nden lisans (1980), yüksek lisans (1982) ve doktora derecelerini (1986) alıp Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi, Hacettepe Üniversitesi, Gazi Üniversitesi ve Plato Meslek Yüksekokulu'nda öğretim üyeliği yapmıştır (1986-2012). Profesör Yayla hâlen İstanbul Medipol Üniversitesi'nde öğretim üyesidir.

TDV, TSİD, Mont Pelerin Cemiyeti gibi kurumlarda üyelikleri bulunan Yayla, aynı zamanda Liberal Düşünce Topluluğu'nun kuruluşuna öncülük etmiştir. York Town Internet University ve Center of New Europe üyesi olan Yayla Büyük Britanya ve Amerika Birleşik Devletleri'nde farklı üniversitelerde misafir öğretim üyesi olarak bulunmuştur.

Atilla Yayla *Türkiye* gazetesinde günlük yazılar yazmaktadır.

Bazı Eserleri:

Terörizm Üzerine (1990) • *Liberal Bakışlar* (Liberte Yayınları, 1993, 2. Baskı: Profil Yayınları, 2014) • *Sosyal ve Siyasal Teori* (Derleyen) (Siyasal Yayınları, 1994) • *Refah Partisi Üzerine* (Melih Yürüşen ile birlikte) (1996) • *Siyasî Partiler Araştırması* (Melih Yürüşen ile birlikte) (1996) • *Siyaset Teorisine Giriş* (1998) (3. Baskı: Kesit Yayınları, 2012) • *İslam, Civil Society and Market Economy* (Derleyen) (Liberte Yayınları, 1999) • *Devletçi Zihniyet ve Piyasa Ekonomisi* (Liberte Yayınları, 2000) • *Özgürlük Yolu: Hayek'in Sosyal ve İktisadî Felsefesi* (Liberte Yayınları, 2000) • *Demokrasiyi Koruma Kılavuzu* (Liberte Yayınları, 2001) • *Fikir Hareketleri ve Liberal Düşünce Topluluğu* (2003) (2. Baskı: Liberte Yayınları, 2013) • *Piyasa Medeniyeti* (Derleyen) (Liberte Yayınları, 2004) • *Siyasî Düşünce Sözlüğü* (2005) (5. Baskı: Adres Yayınları, 2011) • *İki Cumhuriyetin Kavgası* (Liberte Yayınları, 2007) • *İktisat ve Hayat* (Liberte Yayınları, 2007) • *Liberallik-Demokratlık Tartışması* (Etyen Mahçupyan'la beraber) (Liberte Yayınları, 2008) • *Hayek'in Liberalizm Anlayışı* (Kesit Yayınları, 2012) • *Özgürlüğün Peşinde: Atilla Yayla* (Söyleşi: Oğuz Turan Yayla) (Liberte Yayınları, 2013) • *Hangi Liberalizm?* (Editör; Liberte Yayınları, 2013) • *Karşılaştırmalı Siyasal Sistemler* (Adres Yayınları, 2014) • *Kemalizm: Liberal Açıdan Bir Tahlil* (2. Baskı, Liberte Yayınları, 2015) • *Şanlı Direniş: 15 Temmuz* (1. Baskı, Liberte Yayınları, 2017)

İÇİNDEKİLER

1. SİYASET VE SİYASET BİLİMİ	21
2. SOSYAL BİLİMLER VE SİYASETE TEMEL YAKLAŞIMLAR	41
3. İDEOLOJİLER VE İDEOLOJİ YELPAZELERİ	73
4. DEVLETLER VE SİYASİ SİSTEMLER	121
5. DEMOKRASİ VE DEMOKRATİK SİYASET	141
6. SİYASİ PARTİLER VE PARTİ SİSTEMLERİ	173
7. SEÇMENLER, SEÇİMLER VE SEÇİM SİSTEMLERİ	191
8. MENFAAT GRUPLARI VE SİVİL TOPLUM KURULUŞLARI	211
9. ANAYASA, ANAYASAL YÖNETİM VE İNSAN HAKLARI	237
10. PARLAMENTOLAR	257
11. YÜRÜTME VE İDARE	277
12. HUKUK VE YARGI SİSTEMLERİ	311
13. SİYASAL KÜLTÜR VE KAMUOYU	337
14. SİYASAL DEĞİŞİM: DARBE, DEVRİM VE EVRİM	359
15. SİYASET, DEVLET VE EKONOMİ	379
KAYNAKLAR	399
DİZİN	403

AYRINTILI İÇİNDEKİLER

1. SİYASET VE SİYASET BİLİMİ	21
1. Siyaset: Geçmişte ve Bugün	23
2. Siyasetin Anlamı ve Alanı	25
3. Siyasetin Sebebi ve Kaynağı	28
4. Siyasetin Özellikleri	29
4.1 Siyaset Bir Grup Faaliyetidir	29
4.2 Siyaset Süreklilik Gösteren Bir Faaliyettir	29
4.3 Siyaset Kararların ve Kuralların Uygulanmasını da Kapsar	29
5. Siyasette Egemenlik ve Meşruluk Kavramları	30
6. Siyaset Biliminin Kısa Tarihi	32
7. Siyasetin İlgili Olduğu Dallar	35
7.1 Sosyoloji ve Siyaset Sosyolojisi	35
7.2 İktisat ve Politik İktisat	36
7.3 Tarih ve Siyasi Tarih	37
7.4 Psikoloji ve Siyaset Psikolojisi	37
7.5 Siyaset, Hukuk ve Anayasa Hukuku	37
7.6 Antropoloji, Arkeoloji ve Etnografi	38
2. SOSYAL BİLİMLER VE SİYASETE TEMEL YAKLAŞIMLAR	41
1. Bilim ve Tabiat Bilimleri	43
2. Sosyal Bilimler	45
3. Siyaseti Açıklamaya Yönelik Yaklaşımlar	49
3.1 Kadim (Klasik) Teoriler	49
3.1.1 Batı'nın Kadim Teorileri	49
3.1.2 Batı Dışı Kadim Teoriler	51
4. Modern Teoriler	55
4.1 Sözleşme Teorileri	56
4.2 Kurumsalcı ve Yeni Kurumsalcı Teori	59
4.3 Davranışsalcılık	61
4.4 Sistem Yaklaşımı	62
4.5 Modernleşme Teorisi	64

4.6	Fonksiyonalizm	68
4.7	Kamu Tercih Teorisi	69

3. İDEOLOJİLER VE İDEOLOJİ YELPAZELERİ **73**

1. Ana İdeolojiler.....77

1.1	Liberalizm	77
1.1.1.	<i>Klasik Liberalizm</i>	77
1.1.2.	<i>Amerikan Liberalizmi</i>	81
1.1.3.	<i>Anarko-Kapitalizm</i>	83
1.2.	Sosyalizm	84
1.2.1.	<i>Ütopik Sosyalizm</i>	85
1.2.2.	<i>Ortodoks Sosyalizm</i>	86
1.2.3.	<i>Demokratik Sosyalizm</i>	90
1.3	Muhafazakârlık	91
1.3.1.	<i>Klasik Muhafazakârlık</i>	92
1.3.2.	<i>Modern Muhafazakârlık</i>	93

2. Melez İdeolojiler 94

2.1	Milliyetçilik	95
2.2	Nasyonal Sosyalizm	96
2.3	Faşizm	97
2.4	Sosyal Demokrasi	99
2.5	Dinizm	100
2.6	Anarşizm	101

3. İdeolojimsiler105

3.1	Çevrecilik	105
3.2	Feminizm	107

4. Mahallî ve Konjonktürel İdeolojiler109

4.1	Kemalizm	109
4.2	Başçılık	110
4.3	Peronizm	110

5. Siyasi İdeoloji Yelpazeleri 111

5.1	Lineer Siyasi Yelpaze: Sol ve Sağ	111
5.2	Yeni Siyasi Yelpaze Denemeleri	113
5.3	Yayla Siyasi Yelpezesi	116

6. İdeolojilerden Vazgeçilebilir mi? 117

4. DEVLETLER VE SİYASİ SİSTEMLER **121**

1. Devlet ve Unsurları	123
2. Devlet ve Güç Temerküzü	125
3. Devleti İzah Etmeye Çalışan Teoriler	125
3.1 Geleneksel Yaklaşımlar	125
3.2 Sözleşme Teorileri	127
3.3 Evrimci Yaklaşım	129
4. Devlet Tasnifleri	130
4.1 Klasik Tasnifler	130
4.2 Halkın Katılımına Göre Devlet Tasnifi	131
4.2.1 Demokratik Devletler	131
4.2.2 Anti-demokratik Devletler	131
4.2.2.1 Geleneksel Hanedanlıklar	131
4.2.2.2 Kişisel Diktatörlükler	132
4.2.2.3 Kurumsallaşmış Diktatörlükler	132
4.2.2.4 Seçimli Otoriteryen Devletler	133
4.2.2.5 Totaliter Devletler	133
5. Yapılarına Göre Devlet Tasnifleri	133
5.1 Üniter Devletler	134
5.2 Federal Devletler	135
5.3 Konfederal Devletler	136
6. Fonksiyonlarına Göre Devlet Tasnifleri	136
6.1 Sınırlı, Küçük Devlet – Sınırsız, İri Devlet	136
6.2 Etkili Devlet, Zayıf Devlet, Başarısız Devlet	137

5. DEMOKRASİ VE DEMOKRATİK SİYASET **141**

1. Demokrasi Nedir?	143
2. Doğrudan Demokrasi	145
2.1 Atina Demokrasinin Kusurları	146
3. Temsili Demokrasi	147
4. Liberal Demokrasi	150
4.1 Liberal Demokrasinin Liberal Unsuru	153
4.1.1 Kuvvetler Ayrılığı	154
4.1.2 Hukukun Hâkimiyeti	154
4.1.3 Anayasal İnsan Hakları Rejimi	156
4.2 Liberal Demokrasinin Demokratik Unsuru	156
4.2.1 Demokratik Siyasetin Araçları ve Yöntemleri	156

4.2.1.1	Partiler	156
4.2.1.2	Seçimler	156
4.2.1.3	Siyasî Eşitlik	156
4.2.1.4	Yarışmacı Siyaset	157
4.2.1.5	Siyasal İktidarın Seçimle Değişmesi	157
4.2.1.6	Siyasî İktidarın Halka Hesap Verirliği	157
4.2.1.7	Çoğunluğun Yönetme Hakkı	157
4.2.1.8	Azınlığın Haklarına Saygı Gösterilmesi	158
4.2.1.9	İktidarın Değişik Seviyelerde Paylaşılması	158
5.	Demokrasinin Demokrasi Olup Olmadığı Tartışmalı Türleri	158
5.1	Totaliter Demokrasi	159
5.2	Marksist – Sosyalist Demokrasi	159
5.3	Sosyal Demokrat Demokrasi	160
5.4	Muhafazakâr Demokrasi	160
5.5	Diğerleri	160
6.	Liberalizm Versus Demokrasi	161
6.1	Demokrasinin İdeolojisi Olarak Liberalizm	162
6.2	Demokrasiyle Çelişen Liberalizm	163
6.2.1	Kim Yönetmeli mi Nasıl Yönetmeli mi?	163
6.2.2	Egemenliğin Kime Ait Olduğu mu Nasıl Kullanıldığı mı?	164
6.2.3	İyi Kanun Kötü Kanun	164
7.	Liberal Demokrasi Ne değildir?	165
7.1	Demokrasi Bir İdeoloji Değildir	165
7.2	Demokrasi Bir Hayat Tarzı Değildir	166
7.3	Demokrasi Doğrunun ve Yanlışın Ölçüsü Değildir	166
7.4	Demokrasi Toplumsal Problemlerin Sihirli Çözümü Değildir	166
8.	Liberal Demokrasiye Eleştiriler ve Alternatif Arayışları	167
	Katılımcı, Müzakereci ve Radikal Demokrasi	167

6.	SIYASİ PARTİLER VE PARTİ SİSTEMLERİ	173
1.	Siyasi Partiler	175
1.1	Parti Nedir?	175
2.	Partilerin Özellikleri	176
3.	Partilerin Fonksiyonları	177
3.1	Menfaatlerin Birleştirilmesi ve İletilmesi	177

3.2	Siyasal Sosyalleştirme.....	177
3.3	Oyların Mobilize Edilmesi	177
3.4	Vatandaşların Siyasal Sisteme Entegrasyonu	178
3.5	Hükümet Etme – Devleti Çalıştırma	178
3.6	Muhalefet Etme – İktidarı Denetleme.....	178
3.7	Lider Kadroları Bulma ve Yetiştirme	178
4.	Parti Tipolojileri	179
4.1	Kadro partileri.....	179
4.2	Kitle Partileri.....	179
4.3	İdeolojik Partiler.....	180
4.4	Sepet Partileri	180
4.5	Diğer Siyasi Parti Tasnifleri	181
5.	Parti Sistemleri	182
5.1	Tek – Parti Sistemleri.....	182
5.2	Hakim–Parti Sistemleri.....	183
5.3	İki–Parti Sistemleri.....	184
5.4	Çok–Parti Sistemleri.....	185
6.	Partilerin Sorunları	186
7.	Partiler Ölüyor mu?	188
7.	SEÇMENLER, SEÇİMLER VE SEÇİM SİSTEMLERİ	191
1.	Seçim Kavramı ve Kurumu	193
2.	Seçimler ve Demokratik Seçimler.....	194
2.1	Oy Verme Hakkı	195
2.1.1	<i>Oy Vermeyi Etkileyen Faktörler</i>	<i>195</i>
2.1.1.1	<i>Gelir ve Eğitim.....</i>	<i>196</i>
2.1.1.2	<i>Yaş.....</i>	<i>196</i>
2.1.1.3	<i>Cinsiyet – Toplumsal Cinsiyet.....</i>	<i>196</i>
2.1.1.4	<i>Yerleşim Yeri</i>	<i>197</i>
3.	Parti Tercihinde Etkili Olan Faktörler.....	197
3.1	Sınıflara Göre Oy Verme.....	197
3.2	Demografik Faktörler	198
3.3	Kültürel Faktörler.....	198
3.4	Bölgesel Faktörler	199
3.5	Grup Dinamikleri	199
3.6	Çapraz Etkiler Altında Siyasi Tercihler	199

4. Seçmenlerin Sınırları	200
5. Seçim Sistemleri	202
5.1 Çoğunlukçu Sistem	203
5.2 Nispi Temsil Sistemi	205
5.3 Karma Seçim Sistemleri	207
6. Seçim Sistemleri, Partiler ve Parti Sistemleri	208

8. MENFAAT GRUPLARI VE SİVİL TOPLUM KURULUŞLARI 211

1. Menfaat Gruplarının Özellikleri	213
2. Menfaat Grubu Tipleri	214
3. Menfaat Grupları Nasıl Çalışırlar?	216
4. Menfaat Gruplarının Faaliyet Alanları ve Düzeyleri	220
4.1 Yasama Meclisi	220
4.2 Yürütme Organı	221
4.3 Siyasal Partiler	222
4.4 Yargı ve Mahkemeler	223
4.5 Medya	224
4.6 Halka Gitme ve Gösteriler	225
5. Menfaat Gruplarının Lehine ve Aleyhine Görüşler	225
5.1 Lehte Görüşler	225
5.2 Aleyhte Görüşler	226
6. Sivil Toplum	228
7. Sivil Toplum Kavramının Gelişimi	229
8. Sivil Toplumun Faydaları	230
9. Sivil Toplum Kuruluşları	231
9.1 Hükümet Dışı Kuruluşlar	231
10. Sivil Toplum Kuruluşu Olma Şartları	232
11. Sivil Toplum Kuruluşlarıyla İlgili Problemler	233

9. ANAYASA, ANAYASAL YÖNETİM VE İNSAN HAKLARI 237

1. Anayasa: Kavram ve Muhteva	239
2. Anayasallık ve Anayasal yönetim	240
3. Anayasaların Tarihi	243
4. Anayasaların Fonksiyonları	244
5. Anayasa ve İnsan Hakları	244
5.1 Doğal Haklar	247

5.1.1. Hayat Hakkı	247
5.1.2. Hürriyet Hakkı	247
5.1.3. Mülkiyet Hakkı	247
5.2. Sivil Hak ve Özgürlükler.....	247
5.2.1. İfade Hürriyeti	248
5.2.2. Din Hürriyeti	248
5.2.3. Teşkilatlanma Özgürlüğü.....	248
5.2.4. Seyahat Özgürlüğü.....	249
5.2.5. Yerleşme özgürlüğü.....	249
5.2.6. Hukuki Güvence Hakları	249
5.3. İktisadi ve Sosyal Haklar.....	249

10. PARLAMENTOLAR **257**

1. Parlamento Nedir?	259
2. Parlamentoların Doğuşu.....	259
3. Parlamentoların Sistem İçindeki Yeri.....	260
4. Parlamentoların Yapısı	262
5. Parlamentoların Fonksiyonları	265
5.1. Temsil	266
5.2. Kanun Yapma	266
5.3. Hükümet Çıkarma ve Hükümeti Destekleme	268
5.4. Hükümeti Eleştirme ve Denetleme	269
5.5. Siyasal Kadroların Devşirilmesi ve Eğitilmesi	271
5.6. Meşruiyeti Temsil Etme ve Üretme	272
6. Meclisler ve Milli İrade	272
7. Meclisler Zayıflıyor mu?	274

11. YÜRÜTME VE İDARE **277**

1. Başkanlık Sisteminde Yürütme	279
2. Parlamenter Sistemde Yürütme	282
3. Yarı Başkanlık Sisteminde Yürütme	284
4. Yürütmenin Fonksiyonları ve Yetkileri	286
4.1. Törensel-Seremonik Görevler	287
4.2. İç Siyasa Oluşturma ve Uygulama.....	287
4.3. Dış Siyasa Oluşturma ve Uygulama.....	288
4.4. Siyasal Liderlik.....	288

4.5	Acil Durumların Yönetilmesi	288
4.6	Bürokrasinin İdaresi ve Denetlenmesi	288
5.	Hükümet ve Devlet	289
6.	Bürokrasi	292
7.	Bürokrasiyi Kontrol Yolları	297
8.	Silahlandırılmış Bürokratların Kontrolü ve Denetlenmesi	300
8.1	Polisin Kontrol Edilmesi ve Denetlenmesi	300
8.1.1.	<i>Polisin Rolü</i>	<i>301</i>
8.1.2.	<i>Polisin Siyasal Kontrolü</i>	<i>303</i>
8.2	Ordunun Kontrol Edilmesi ve Denetlenmesi	305
8.2.1.	<i>Ordunun Rolü</i>	<i>306</i>
8.2.2.	<i>Ordunun Siyasal Kontrolü</i>	<i>307</i>

12. HUKUK VE YARGI SİSTEMLERİ **311**

1.	Hukuk Nedir?	313
2.	Hukuk Teorileri	314
2.1	Pozitivist Hukuk Teorisi	314
2.2	Doğal Hukuk Teorisi	315
2.3	Tarihçi Hukuk Teorisi	317
3.	Hukukun Temelleri ve Özellikleri	317
4.	Hukuk Sistemleri	320
5.	Hukuk Dalları	321
5.1	Ana Hukuk Dalları	321
5.1.1	<i>Ceza Hukuku</i>	<i>321</i>
5.1.2	<i>Medeni Hukuk</i>	<i>323</i>
5.1.3	<i>Anayasa Hukuku</i>	<i>323</i>
5.1.4	<i>İdare Hukuku</i>	<i>324</i>
6.	Yargı Nedir?	324
7.	Yargı Sistemleri	325
7.1	Amerikan Sistemi	325
7.1.1.	<i>Federal Mahkeme Yapısı</i>	<i>326</i>
7.1.2.	<i>Federe Devletler Mahkeme Sistemi</i>	<i>327</i>
7.1.3.	<i>Anglo-Sakson Hukuku</i>	<i>328</i>
8.	Avrupa Yargı Sistemi	329
9.	Masumiyet Karinesi Tartışması	330

10. Liberal Demokrasilerde Yargısal Yapılanmanın Özellikleri 331

- 10.1 Yargıçlar Bağımsız Olmalıdır 331
- 10.2 Yargıçlar Tarafsız Olmalıdır 331
- 10.3 Yargıya Ulaşmak Kolay Olmalıdır 331
- 10.4 Yargı Etkin ve Hızlı İşlemelidir 333

11. Yargıçlar ve Politika 332

- 11.1 İdari Yargı 332
- 11.2 Anayasa Yargısı ve Yargısal Aktivizm 333

13. SİYASAL KÜLTÜR VE KAMUOYU 337

1. Medeniyet: Bir Tane mi Birden Çok mu? 339

2. Ortak İnsan Medeniyetinin Kurumları 341

- 2.1 Mülkiyet 342
- 2.2 Mübadele 342
- 2.3 Para 342
- 2.4 İş Bölümü 343
- 2.5 Sivil Özgürlükler 343
- 2.6 Hukuka Bağlı Siyasi Yönetim 343
- 2.7 Sınırlı Siyasi Yönetim 343

3. Kültür 344

4. Kültürün Siyasal Olanı 345

- 4.1 Siyasal Kültür Nedir? 345
- 4.2 Siyasal Kültür Araştırmaları 345
- 4.3 Siyasal Alt Kültürler 348
 - 4.3.1. *Elit ve Kitle Alt-Siyasal Kültürleri* 348
 - 4.3.2. *Azınlık ve Çoğunluk Alt-Kültürleri* 349
 - 4.3.3. *Diğer Alt-Siyasal Kültürler* 350

5. Siyasal Sosyalleşme 351

6. Devlet ve Siyasal Sosyalleşme 353

7. Kamuoyu 354

8. Kamuoyunun Şekillenmesinde Etkili Faktörler 355

14. SİYASAL DEĞİŞİM: DARBE, DEVRİM VE EVRİM 359

1. Siyasal Sistemlerde İstikrar 361

2. Siyasal Değişim Nedir? 362

3. Siyasal Değişime Yol Açan Faktörler	363
4. Değişimin Metotları	364
5. Siyasal Değişimin Yolları	365
5.1 Darbe.....	365
5.1.1. <i>Darbeler niye ve ne zaman yapılır?</i>	365
5.2 Devrim	369
5.2.1. <i>Devrimler Niçin Olur?</i>	372
5.2.2. <i>Devrim Halkası</i>	374
5.2.3. <i>Devrimler Ne Vaat Eder Ne Verir?</i>	376
6. Evrim	376

15. SİYASET, DEVLET VE EKONOMİ **379**

1. Ekonomik Sistemler	382
1.1 Serbest Piyasa Ekonomisi	382
1.1.1. <i>Piyasa Ekonomisinin Özellikleri</i>	383
1.1.2. <i>Piyasa Ekonomisi Kurulur mu Oluşur mu?</i>	384
1.2 Komuta Ekonomisi	386
1.2.1 <i>Komuta Ekonomisinin Özellikleri</i>	386
1.3 İdeal Modellerden Sapmalar ve Karma Ekonomi	388
2. Devlet ve Ekonomi	388
3. Devletler Ekonomiye Niçin Müdahale Eder?	392
4. Devletin Ekonomiye Müdahalesinin Sonuçları	393
5. Refah Devletin Geleceği	396

KAYNAKLAR **399**

DİZİN **403**

ÖNSÖZ

SİYASET BİLİMİ ESAS İTİBARIYLA ÜNİVERSİTELERDE VERİLEN SİYASET Bilimine Giriş derslerinde kullanılmak üzere hazırlandı. Kitabın amacı öğrencilerin siyasete merakını teşvik etmek ve siyaset bilimi hakkındaki temel bilgileri zevkli bir öğrenim süreci içinde öğrenmelerini sağlamak. Ancak, bu, kitaptan öğrenci olmayanların yararlanamayacağı anlamına gelmiyor. Siyasetle ilgilenen herkes, bunu ister bir bilimsel çalışma, ister bir sanat, ister bir beşeri faaliyet olarak yapsın, bu kitaptan istifade edebilir.

Bir ders kitabı yazmak, hazırlamak hem kolay hem zor. Kolay, çünkü, kıdemli bir öğretim üyesi olduğunuz zaman, kafanızda yılların tecrübesinin sağladığı bir bilgi ve tecrübe birikimi oluyor. Zor, çünkü hangi bilgilerin, nerede ve nasıl kullanılacağına karar vermek başlı başına bir mesele. Netice itibarıyla, bu bir giriş kitabı. Siyaset Bilimi'nin tüm birikimini yansıtmaması hem gereksiz hem imkânsız. Kitabın yapması gereken, neredeyse benzer tüm kitaplarda yer alan ve önemli ölçüde anonimleşmiş bilgileri yeterince ayrıntılı ve anlaşılır olarak derlemek ve sistematize etmek. Ancak, bilgilerin isabetli seçilmesi ve doğru yere yerleştirilmesi şart. Kitapta, benzer kitaplara ilgili tecrübelerimden de yararlanarak, bunu gerçekleştirmeye, yani seçtiğim ve bir kısmını yeniden işlediğim bilgileri en isabetli şekilde bölümlere dağıtmaya gayret ettim. Elbette, bunu aşan bir çabaya da giriştim. Yer yer alana orijinal sayılabilecek katkılarda bulunma gayreti içine girdim. Nitekim, bazı yönleriyle kitabın orijinal olduğunu her dikkatli okuyucu görecektir ve teslim edecektir. Sol sağ yelpazesi, ideolojilerin tasnifi, siyasal değişimle ve devrimle ilgili kimi değerlendirmeler bu bakımdan okuyucunun dikkatini özellikle çekecektir.

Sadece doğru ve yeterli bilgiyi derlemeyi değil, esas okuyucuların öğrenciler olacağını da göz önünde tutarak kitabı hazırladım. İyi bir kitap öğrenciyi ürkütmemeli. Öğrencinin ilgisini çekmeli, merakını tahrik etmeli. Öğrenci dostu olmalı. Öğrenciyi ana kavramlardan, konulardan haberdar etmeli, temel konularda bilgilendirmeli. Gerisini öğrencinin kendisine bırakmalı. Ekonomik olmalı, yani fazlalık taşımamalı, fakat özet de dönmemeli. Hem öğrencinin zekâsını hafife almamalı hem de onun öğrenme sürecinde yol almakta olduğunu unutmamalı. Bütün bunlara dikkat ettim. Öğrencilerin ve diğer okuyucuların kitaptan memnun kalacaklarını umuyorum.

Kitapta tüm temel konuları ele aldım. Temel bilgileri aktardım ve okuyucuların yoğunlaşmak istedikleri takdirde takip etmeleri gereken istikametlere işaret ettim. Sayfa düzeninde, son zamanlardaki modanın dışına çıkarak, kavramları ayrı kutularda tanımlamadım. Çok sayıda kutunun okumayı aksattığına ve bağlamlarından kopartılmış kavramların öğrenilmesini zorlaştırdığına inanıyorum. Bu yüzden, koyu harflerle yazılmış kavramları metin içinde, bağlamlarından koparmadan ele aldım, tanımladım, açıkladım. Bunun kavramları öğrenmeyi kolaylaştırmasını umuyorum. Her bölümün sonuna hem tartışma konuları hem çalışma soruları ekledim. Öğrenciler sınıfta veya grup çalışmalarında tartışma konularını ele alarak bir taraftan bilgilerini test edebilirler diğer taraftan düşünme ve tartışma kabiliyetlerini geliştirebilirler. Çalışma soruları ise gerek okul gerekse çeşitli mesleğe giriş sınavlarına hazırlıkta yararlı olacaktır.

Kitabın öğrencilere ve tüm okuyuculara yararlı olmasını dilerim.

Atilla Yayla

5 Nisan 2015, Kadıköy

BİRİNCİ BÖLÜM

SIYASET VE SIYASET BİLİMİ

Siyaset: Geçmişte ve Bugün

Siyasetin Anlamı ve Alanı

Siyasetin Sebebi ve Kaynağı

Siyasetin Özellikleri

Siyaset Bir Grup Faaliyetidir

 Siyaset Süreklilik Gösteren Bir Faaliyettir

 Siyaset Kararların ve Kuralların Uygulanmasını da Kapsar

Siyasette Egemenlik ve Meşruluk Kavramları

Siyaset Biliminin Kısa Tarihi

Siyasetin İlgili Olduğu Dallar

 Sosyoloji ve Siyaset Sosyolojisi

 İktisat ve Politik İktisat

 Tarih ve Siyasi Tarih

 Psikoloji ve Siyaset Psikolojisi

 Hukuk ve Anayasa Hukuku

 Antropoloji, Arkeoloji ve Etnografi

SİYASET: GEÇMİŞTE VE BUGÜN

SİYASETİN EN TEMEL VE EN ESKİ BEŞERİ FAALİYET TÜRLERİNDEN BİRİ OLDUĞU söylenir. Zamanımızda buna siyasetin en yaygın beşeri aktivitelerden biri olduğunu eklememiz gerekir. Gerçekten, siyasetin ilgili olduğu konuların sayısının geçmişe nispetle artmış ve siyasetin alanının çok genişlemiş olduğu açık bir gerçektir. O kadar ki, birkaç yüzyıl önce siyasetle alakası olmadığı düşünülen birçok mesele bugün siyasetin tam merkezindedir. İşte bu yüzden içinde yaşadığımız türden toplumlarda ortalama insanın siyasete ilgisiz kalması imkânsızdır. O siyasete ilgisiz kalsa bile siyaset ona ilgisiz kalmayacak ve hayatını neredeyse her yönüyle etkileyecektir.

Bu tespiti doğrulayacak olaylar ve olgular aranıyorsa, kişinin kendi hayatına ve etrafına bir göz atması kâfidir. Mecburi eğitim kaç yıl olmalı? Üniversite eğitimi devletin tekelinde mi olmalı yoksa sivil topluma mı bırakılmalı? Hangi dil veya diller eğitimde kullanılmalı? Düz vergi sistemi mi yoksa müterakki vergi sistemi mi uygulanmalı? Çalışanlar 20 yılda mı 30 yılda mı emeklilik hakkı kazanmalı? Bunlar ve benzeri pek çok soru, doğru veya yanlış, doğrudan doğruya siyasetle ilgilidir. Yani, bir vatandaşın siyaseti gündeminden ve ilgi alanından çıkarması onun aynı zamanda siyasetin etki alanından çıkabileceği anlamına gelmez. Olsa olsa aktif siyaset yapan insanların bir anlamda avı olmasına, onlar tarafından istismar ve manipüle edilmesine imkân sağlar.

Siyaset niçin ve ne zamandan beridir temel beşeri faaliyetlerdendir? Siyasetin her zaman bugünkü anlamda ve çapta var olduğunu iddia etmek mantıksız olur. Zira o bir toplumsal faaliyettir, toplum adı verilebilecek genişlikte insan birlik-

KAYNAKLAR

Aktaş, Murat ve Bayram Coşkun (ed.). *Başkanlık Sistemi*, Ankara: Liberte Yayınları, 2015.

Akay, Cevdet. *Hukuka Giriş: Hukuksal Kavramlar ve Kurumlar*, Bursa: Sentez yayınları, 2012.

Alkan, Haluk. *Karşılaştırmalı Siyaset: Başkanlık ve Parlamenter Sistemler Işığında Yarı Başkanlık Modelleri*, İstanbul: Açılım Kitap, 2013.

Aral, Vecdi. *Hukuk ve Hukuk Bilimi Üzerine*, İÜHF Yayınları, üçüncü bası, 1979.

Arslan, Ahmet. *Felsefeye Giriş*, Ankara: Adres Yayınları, 2012

Arnhart, Larry. *Platon'dan Rawls'a Siyasi Düşünce Tarihi*, çev. Ahmet Kemal Bayram, Ankara: Adres Yayınları, 2013.

Tannenbaum, Donald G. Ve David Schultz. *Siyasi Düşünce Tarihi: Filozoflar ve Fikirleri*, Ankara: Adres Yayınları, 2013.

Ashford, Nigel ve Stephen Davies. *A Dictionary of Conservative and Libertarian Thought*, London and New York: Routledge, 1991.

Ashford, Nigel. *Özgür Toplumun İlkeleri*, çev. Can Madenci, Ankara: Liberte Yayınları, 2012.

Barry, Norman P. *On Classical Liberalism and Libertarianism*, Macmillan, 1986.

Barry, Norman P. *Modern Siyaset Teorisi*, çev. Mustafa Erdoğan ve Yusuf Şahin, Ankara: Liberte Yayınları, 2012.

Beetham, David. *Demokrasi ve İnsan Hakları*, çev. Bilal Canatan, Ankara: Liberte Yayınları, 2014.

Berrie, Axford ve Gary K. Browning, Richard Huggings, Ben Rosamond, John Turner (ed.), *Politics: An Introduction*, London: Routledge, 1992.

Boullion, Hardy. *John Locke*, çev. Ali İbrahim Savaş, Ankara: Liberte Yayınları, 1998.

Brennan, Jason. *The Ethics of Voting*, Princeton University Press, 2011.

Daver, Bülent. *Siyaset Bilimine Giriş*, Ankara: Siyasal Kitabevi, 1993.

Davies, Stephen. *Empiricism and History*, Hampshire: Palgrave, 2003.

Diñçkol, Abdullah. *Hukuka Giriş*, İstanbul: Der Yayıncılık, 2013.

Dursun, Davut. *Siyaset Bilimi*, İstanbul: Beta Yayınları, 2010.

Erdoğan, Mustafa. *Anayasal Demokrasi*, Ankara: Siyasal Kitabevi

Erdoğan, Mustafa. *Anayasa Hukuku*, Ankara: Orion Yayınları, 2011.

Erdoğan, Mustafa. "Müzakereci demokrasi ve Sınırları", *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Yıl 11, Sayı 22, Güz 2012/2, ayrı bası.

Fedayi, Cemal. *Siyaset Bilimi*, Ankara: Kadim yayınları, 2011.

Gaus, Gerald F. *Contemporary Theories of Liberalism*, London: Sage Publications, 2003.

Gaus, Gerald F. *Political Concepts and Political Theories*, Westview Press, 2000.

Gray, John. "F. A. Hayek and the Rebirth of Classical liberalism", *Literature of Liberty*, Winter 1981, s. 19 - 67.

Heywood, Andrew. *Siyaset*, çev. Bekir Berat Özipek vd., Ankara: Adres Yayınları, 2012.

Heywood, Andrew. *Siyasetin Temel Kavramları*, çev. Hayrettin Özler, Ankara: Adres yayınları, 2012.

Heywood, Andrew. *Siyasi İdeolojiler*, çev. Ahmet Kemal Bayram vd., Ankara: Adres Yayınları, 2013.

Holden, Barry. *Liberal Demokrasiyi Anlamak*, çev. Hüseyin Bal, Ankara: Liberte yayınları, 2002.

Horner, Chris ve Emrys Westacotts, *Felsefe Aracılığıyla Düşünmek*, çev. Ahmet Arslan, Ankara: Phoenix Yayınları, 2001.

Hospers, John. *An Introduction to Philosophical Analysis*, London and New York: Routledge, 2009.

Humboldt, Wilhelm von. *Devlet Faaliyetinin Sınırları*, çev. Bahattin Seçilmişoğlu, Ankara: Liberte Yayınları, 2013.

- İmga, Orçun. *Amerika'da Din ve Devlet*, Ankara: Liberte Yayınları, 2010.
- Jouvenal, Bertrand de. *İktidarın Temelleri*, çev. Nejat Muallimoğlu, İstanbul: Birleşik Yayıncılık, 1997.
- Karakaş, Mehmet. *Siyasetin Finansmanı*, İstanbul: Beta, 2015.
- Kasper, Wolfgang. *Ekonomik Özgürlük ve Gelişme*, çev. Bahadır Akın, Ankara: Liberte Yayınları, 2007.
- Korucu, Serdar. *Yargısal Aktivizm*, Ankara: Seçkin Yayınları, 2014.
- Linz, Juan L. *Totaliter ve Otoriter Rejimler*, çev. Ergun Özbudun, Ankara: Liberte Yayınları, 2012.
- McLean, Iain ve Alister McMillan (ed.). *Concise Oxford Dictionary of Politics*, Oxford University Press, 2009.
- Mises, Ludwig von. *Kadir-i Mutlak Devlet*, çev. Yusuf Şahin, Ankara: Liberte Yayınları, 2010.
- Mises, Ludwig von. *Bürokrasi*, çev. Feridun ergin, Ankara: Liberte Yayınları, 2010.
- Otteseon, James R. *The End of Socialism*, Cambridge: Cambridge University Press, 2014
- Önen, Mesut. *Hukuka Giriş*, İstanbul: Arıkan Yayınları, 2005.
- Özsunay, Ergun. *Medeni Hukuka Giriş*, İÜ İktisat Fakültesi Yayınları, İstanbul, 1979.
- Pennington, Mark. *Sağlam Politik Ekonomi*, çev. Atilla Yayla, Ankara: Liberte Yayınları, 2014.
- Pitkin, Hanna Fenichel. *Temsil Kavramı*, çev. Seda Erkoç, Sakarya: Sakarya Üniversitesi Yayınları, 2014.
- Roskin, Michael G. *Çağdaş Devlet Sistemleri: Siyaset, Coğrafya, Kültür*, çev. Bahattin Seçilmişoğlu, Ankara: Adres Yayınları, 2013.
- Roskin, Michael G. Ve Robert C. Kord, James A. Medeiros, Walter S. Jones, *Siyaset Bilimi*, çev. Atilla Yayla, Ankara: Adres Yayınları, 2013.
- Scruton, Roger. *Thinkers of the New Left*, London: Claridge Press, 1985.
- Scruton, Roger. *A Dictionary of Political Thought*, Macmillan, 1996.
- Stroup, Richard L. *Eko-Nomi*, çev. Ahmet Uzun, Ankara: Liberte Yayınları, 2014.
- Surowiecki, James. *Kitlelerin Bilgeliği*, çev. Osman Deniztekin, İstanbul: Varlık Yayınları, 2009.

Uslu, Cennet. *Doğal Hukuk ve Doğal Haklar*, Ankara: Liberte Yayınları, 2009.

Swanepoel, Marc. *Sefaletten Zenginliđe*, çev. Atilla Yayla, Ankara: Liman Kitapları, 2012.

Yayla, Atilla. *Siyasi Düşünce Sözlüğü*, Ankara: Adres Yayınları, 2005.

Yayla, Atilla. “Anayasacılık, Anayasal Demokrasi ve İdeolojiler”, *Liberal Düşünce*, Yıl 17, Sayı. 66 (Bahar 2012), s. 13-22.

Yayla, Atilla. *Siyaset Teorisine Giriş*, İstanbul: Kesit Yayınları, 2013.

Yayla, Atilla. *Hangi Liberalizm?* Ankara: Liberte Yayınları, 2013.

Yayla, Atilla. *Karşılaştırmalı Siyasal Sistemler*, Ankara: Adres Yayınları, 2014.

Yayla, Atilla. *İktisat ve Hayat*, Ankara: Liberte Yayınları, 2014.

Yürüşen, Melih. *İnsan doğası, Sosyal Düzen ve Değişim*, Ankara: Liberte Yayınları, 2013.

DİZİN

A

Abdülhamit, Sultan 25, 27, 37
adem-i merkezi 284, 304, 385
âdil yargılama 155
ağır suçlar 322
ahistorik 25, 56
AK Parti 160, 272
alçak kültür 344
Alevi toplumu 349
Almond, G. 27, 61, 345
Amerikan liberalizmi 25, 77
anarko-kapitalizm 25, 77
Anarşizm 25, 101
anayasa 35, 38, 127, 162, 224, 239, 240, 243,
244, 246, 255, 268, 285, 315, 321, 323,
324, 326, 329, 333, 334, 369
Anayasa hukuku 38, 323, 336
anayasal monarşi 25, 28
Antik Mısır 240
Arap Baharı 24, 33, 34, 49, 50, 53, 54, 132,
241, 281, 303, 399
Arendt, Hannah 376
Aristo 24, 33, 34, 49, 50, 53, 54, 148, 241,
281, 303, 399
aristokrasi 27, 130
asabiyet 27, 55
asimetrik enformasyon 227
asimetrik menfaat algılaması 227
askeri coup d'état 365
Austin, J. 242, 314
Avam Kamarası 270
Avrupa 27, 33
Aydınlanma 27, 55

B

Baasçılık 27, 110
bakanlık hükümeti 284
Bakunin, M. 27, 105
Barber, B. 167
Barry, N. 27, 124, 240
basın özgürlüğü 90, 245, 302
Bastiat, Frederic 27, 81
başarısız devlet 27, 137
başbakanlık hükümeti 284
başkanlık sistemi 203, 221, 260, 261, 262,
281, 282, 284, 285, 309, 399
bedevilik 27, 55
Bentham, J. 242
Bernstein, E. 27, 99
beşeri kurum 103, 129, 340
bilimsel metot 27, 46
bilimsel sosyalizm 27, 88
Bir Adalet Teorisi 27, 59
bireyci anarşizm 27, 83
Bodin, J. 27, 30
Boehm-Bawerk, Eugen 27, 81
Bolşevik Devrimi 370
Brinton, Crane 374
Buchanan, J. 27, 56, 59
Burke, Edmund 27, 92
bürokrasi 63, 222, 292, 293, 295, 296, 297,
299, 309
bürokratik çevreler, çeteler 273

C

cezalandırma 25, 27
Cheydenius, A. 25, 77
CHP 182, 223, 349
Civic Culture 27, 61

Coke, E. 316
Comte, August 27, 46
Crick, Bernard 25, 27
cumhuriyet 131, 132, 244, 280, 361, 362

Ç

çevrecilik 27, 105
Çin Devrimi 362
çoğunlukçu sistem 191, 203
çoğunluk hükümeti 283
çok partili sistemler 182

D

Dahl, R. 148, 225
darbeci Sisi 368
darbekolik 365
darbeler ülkesi Türkiye 303
Davies, James C. 372
Davies, S. 27, 107
davranışsalcılık 27, 61
De Gaulle, Charles 285
De Maistre, J. 27, 129
demet etkisi 201
demokrasi 24, 25, 27, 56, 58, 90, 127, 129, 241
demokratikleşme 27, 65
demokratik sosyalizm 27, 85
demokratizasyon 165
demokratizm 165
demokrat parti 99, 180, 223
Demokrat Parti 182, 183, 223, 281, 349
De Montfort, Simon 260
demos 144
devletin temel unsurları 27, 123
devrim 88, 89, 93, 368, 369, 370, 371, 373, 374, 375, 376, 377
devrimci sosyalizm 27, 89
devrim düşmanı 375
d'Hondt matematik formülü 206
diktatörlük 66, 132, 133, 162
dinizm 27, 100
din ve vicdan özgürlüğü 245
diyalektik materyalizm 27, 65
doğal haklar 156, 241, 247, 301
doğal hukuk 27, 78
doğrudan demokrasi 27, 145
doğrudan seçim 263
dolaylı seçim 263
Dworkin, R. 27, 83

E

Easton, David 27, 62

egemenlik 21, 27, 30, 31, 40, 124, 134, 135, 164, 273
eğitilmiş kimseler 355
Ekklesia 27, 145
ekonomik başarısızlık 27, 36
ekonomik demokrasi 160, 161
ekonomik özgürlük 385
ekonomik performans 27, 36
ekonomik refah 27, 36
ekonomi politikaları 27, 36
emperyal 27, 35
endüstriyel demokrasi 160
Engels, F. 27, 88
erdemli şehir 27, 54
eşitlikçi liberalizm 27, 81
Etkili devlet 27, 137
evrim 126, 129, 130, 317, 377
Eysenck, Hans 27, 113

F

Fabian Cemiyeti 27, 91
Farabi 27, 33
faşizm 27, 76, 97, 98, 113, 114
fayda maksimizasyoncusu 27, 59
fayda maksimizasyonu 27, 69
federal devlet 27, 135
feminizm 27, 105
feodalizm 27, 65
Ferguson, Adam 229
Finer, S. 27, 146
fiyat mekanizması 383
fonksiyonalizm 27, 68
Fourier, C. 27, 85
Fransız Devrimi 27, 58, 92, 95, 112, 371, 373, 376
Friedman, David 27, 84
Friedman, M. 84, 294
fundamentalist sosyalizm 27, 90

G

gelir dağıtımı 385, 387
genel irade 27, 58
Gentile, Giovanni 27, 98
Gestapo 303
Gierke, O. 317
Green, T. Hill 27, 82
Gregor, James 27, 113
Gurr, Ted 372
güvenoyu 178, 261, 262, 264, 269, 270, 283

H

Habermas, J. 167
Haçlılar 240

hadarilik 27, 55
hafif suçlar 322
Hague, R. 27, 124
hakim-parti sistemleri 182, 183
halk düşmanı 375
halk egemenliği 31, 164
halk meclisi 262
halk yönetimi 144, 167, 170
Harrop, M. 27, 124
hayat hakkı 247
Hayek, F. A. 27, 46, 47, 48, 81, 115, 117, 124, 130, 164, 244, 267, 324, 347, 385, 387, 400
Hegel 27, 65
hegemonik güçler 367
Heywood, A. 27, 62
Hitler 27, 97
Hobbes, T. 27, 31, 56
Hocutt, Max 27, 90
Hoffer, Eric 27, 113
Holden, B. 167
holizm 27, 48
Hollanda 205, 263
Hristiyanlık 27, 33
Hristiyan medeniyeti 340
hukuka aykırılık 333
hukukun hâkimiyeti 32, 151, 154, 155
Hume, D. 27, 44, 77
Huntington, S. 307
hükümet darbesi 303
hükümet dışı kuruluşlar 232
Hürriyet Bayramı 368

İ

İbn Haldun 27, 33
idari yargı 332, 333
ideolog 27, 76
ideoloji 27, 75
İdeolojik partiler 180
ifade özgürlüğü 245, 267, 269, 364
İİBF 333
iki-parti sistemleri 182
ilahi yönetim hakkı 27, 126
ilerlemeci tarih 27, 67
ilkel küme toplumları 24, 27, 32
illiberal demokrasi 27, 133
İngiliz Şanlı Devrimi 371
İran devrimi 371
İskandinav ülkeleri 100
İskoç Aydınlanması 27, 78
İslam dünyası 27, 33
İslâmî demokrasi 160, 161

İslamizm 27, 101
İslam medeniyeti 340
İslam siyasi geleneği 27, 54
İsrail 205
İşçi Partisi 183, 223
itaat yükümlülüğü 27, 32
İtibari para 384
iyi insan 25, 27
İyi yönetim 273

J

J-eğrisi teorisi 372

K

kabahatler 322
Kadife Devrimler 229, 375
Kadro partileri 179, 181
kalkınmacı devlet 392
kamuoyu 64, 202, 354, 355, 356
kamusal karar 25, 27
Kamu Tercih Okulu 27, 59
kamu yararı 333
Kant, İ. 59, 313
kapalı ideoloji 27, 66
kapıkulu geleneği 295
kapitalistleşme 27, 65
kapitalizm 27, 65, 73, 83, 102, 116, 392
Karakaş, Mehmet 188
karizmatik otorite 27
karma ekonomi 382
katılımcı demokrasi 167, 168, 171
Kavgam 27, 97
Kelsen, Hans 242, 315
Kemalizm 27, 109
kendiliğinden doğan düzen 27, 79
Kıta Aydınlanması 27, 80
King, M. Luther 362
Kitabu'l-İber 27, 54
kitle partileri 179
klasik liberalizm 27, 77, 81
koalisyon hükümetleri 283
Koçi Bey 27, 53
kodifiye hukuk 328, 329
kolektif sahiplik 386
komuta ekonomisi 382, 386, 387, 388, 397, 398
komünal toplum 27, 65
komünist manifesto 27, 88
komünizm 27, 51, 65, 86, 102, 104, 364
Konfüçyüs 27, 33, 294
konjonktür dalgalanmaları 392
Korporatizm 226, 227, 391

Korucu, S. 335
korumacı ve teşvikçi menfaat grubu 215
Kölelik Yolu 347
kratos 144
Kuhn, T. 27, 45
kurucu rasyonalizm 27, 48, 58, 80
kurumsallaşmış diktatörlük 27, 132
kuvvetler ayrılığı 155, 241, 259

L

Laplace, P. 27, 47
layiha 27, 53
legalizm 314, 384
Lenin 27, 86
Leviathan 27, 57
liberal demokrasi 90, 150, 151, 153, 162, 169,
195, 244
liberalizm 27, 76
liberteryenizm 27, 84
lineer siyasi yelpaze 27, 111
lisanslama 389
lobi yapma 221
Locke, John 27, 56

M

Machiavelli, N. 27, 30
Madison, James 241, 334
Magna Carta 240, 260
Maine, H. 317
makro tehlike 27, 105
mal-hizmet değiş tokuşları 342
mali politika 390
mal-para sistemi 343
manevî çıkar 215
marksizm 27, 125
Marx 27, 65
masumiyet karinesi 330, 336
mecburi askerliği 354
medeni hukuk 323, 336
medeni kanun 323
medeniyet teorisi 27, 54
melez ideolojiler 27, 94
melez seçim sistemleri 203
menfaat grubu 213, 215, 217, 218, 219, 222,
228, 231, 294
menfaat grubunun mali gücü 219
Menger, Carl 27, 81
meşruiyet 27, 30
metodolojik bireycilik 27, 48
metodolojik kolektivizm 27, 48
Michels, R. 186
mikro tehlike 27, 105

Milgram, S. 347
Milletlerin Zenginliği 27, 77
milli bakiye 206
milli demokrasi 160
milli irade 273
milliyetçilik 27, 95
Mill, J. S. 27, 108
minarkizm 27, 84
minimal devlet 27, 80
minimum gelir 254
Mises, Ludwig von 27, 81
modernizm 27, 67
modernleşme teorisi 27, 65
modern liberalizm 27, 81
Monarşi 27, 130
Montesquieu 241, 320
Mozi 27, 33
muhafazakâr 92, 93, 94, 96, 103, 117, 150,
160, 198, 199, 217, 223, 302, 317, 327,
350, 356
muhafazakârlık 27, 76
Mukaddime 27, 54
Mussolini 27, 98
mutlak krallık 27, 31
mübadele 337, 341, 342, 382, 383
mülkiyet hakkı 156, 231, 247, 250, 342
müzakereci demokrasi 167, 171

N

Napolyon 27, 95
nasyonal sosyalizm 27, 96
naturalist 27, 58
Nazizm 27, 97
Niskanen, W. 293
nispi temsil sistemi 191, 203
nispi yoksunluk 372
Nizamülmülk 27, 52
Nozick, R. 27, 81

O

Oakeshott, M. 317
Obama, B. H. 197
oligarşi 27, 130
oligarşinin tunç kanunu 186
ombudsman 299
organizasyon becerisi 219
orijinal durum 27, 59
Ortadoğu 131, 197, 368
ortak insan medeniyeti 340
ortodoks sosyalizm 27, 85, 89
Osmanlı 295, 361
otonom yapılanma 303
otorite 26, 27

Owen, R. 27, 85
oyun teorisi 27, 69

Ö

özel mülkiyet 86, 93, 102, 103, 113, 383
Özgürlüğün Anayasası 244
Özgürlük Üstüne 27, 108
Özsunay, Ergun 314
öz-yönetim 27, 147

P

paralel bürokrasi 299
para politikası 390
parlamentar sistem 221, 262, 309
partilerin finansmanı 188
parti sisteminin yapısı 216, 217
patriyarkal 27, 108
Peronizm 27, 110
Peron, Juan Domingo 27, 110
piyasa başarısızlığı 392, 394
piyasa dostu ahlak 384
Platon 24, 27, 33, 34, 49, 50, 53, 54, 241, 281,
303, 399
polis devleti 303
politik ekonomi 27, 35
politizasyon 298
Popper, Karl 27, 47
post-modernizm 27, 67
pozitivizm 27, 46
Prenninton, M. 167
Prens 27, 33
Protestan ahlakı 27, 65
Proudhon, P. S. 27, 104
psikolojik dezavantajlar 274
Pufendorf, S. 315

Q

quango 232
Quebec Bloku 205

R

radikal demokrasi 141, 166, 168, 169
rant 27, 69
rasyonalizm 27, 47
rasyonel bilgisizlik 201
rasyonel seçmen 201
rasyonel tercih 27, 69
Rawls, John 27, 56, 59
refah devleti 81, 100, 137, 160, 213, 396, 397,
398
refah devleti liberalizmi 27, 81
refah fonksiyonu 27, 396

regülasyon 389
rekabetçi otoriteryenizm 152
resmi geçit 354
riyaset 27, 55
Roskin, M. 27, 64
Rothbard, M. 27, 65, 84
Rousseau, J. J. 24, 27, 56, 58, 90, 127, 129, 241
Rus Devrimi 370, 371, 374, 376
Rusya Federasyonu 27, 133

S

sandığa giderek çözüm 194
Sartori, G. 162
Savigny, F. C. 317
seçimli otokrasi 151
seçimli otoriteryenizm 152
seçim sistemleri 175, 203, 207
seçkinler meclisi 262
sekteryen veya fonksiyonel gruplar 215
serbest mübadele 383
serbest piyasa 93, 108, 160, 382, 388
sermaye tasarrufu 343
seyahat özgürlüğü 237, 249
sınıfsal aidiyet 198, 355
sınırlı devlet 136, 246, 343
sınırsız otorite 27, 31
sivil haklar 362
sivil özgürlükler 156, 247, 302
sivil toplum 23, 27
sivil toplum kuruluşları 231, 235
siyasal canlı 27, 33
siyasal değişim 362, 364, 377
siyasal iktidar 24, 26, 27
siyasal itaat yükümlülüğü 27, 32
siyasal kültür 27, 32, 124, 185, 187, 216, 218,
286, 345, 346, 347, 348, 349, 351, 353,
356, 365
siyasal modalar 364
siyasetname 27, 52
siyaset psikolojisi 27, 37
siyaset sosyolojisi 27, 35
siyasi coğrafya 27, 31
siyasi iktidar 27, 31
siyasi yelpaze 27, 111, 112, 113, 114, 116,
117, 119, 198
Skocpol, Theda 373
Smith, Adam 27, 77
sosyal iktidar 26, 27
sosyalist demokrasi 159, 170
sosyalizm 27, 65
sosyalleşme 337, 351, 353, 356
sosyal liberalizm 27, 81, 160

sosyal medya 353
sosyal tercih teorisi 27, 69
Sovyetler Birliđi 27, 36
sözleşme 27, 56
sözleşme teorisi 27, 56
Spencer, Herbert 27, 81
St. Aquinas 316
süper seçmen 201

T

tabiat hâli 27, 56
tabii hukuk 27, 31
Tanrının iradesi 316
tarımsal üretim 24, 27, 32
tarihsel materyalizm 27, 65
TBMM 272, 275, 369
tek-parti sistemleri 182
temel gelir 254
temel norm 315
temsilde adalet 208
temsili demokrasi 27, 147
terbiye etme 25, 27
teşkilatlanma özgürlüğü 248
teşvikçi gruplar 215
The Civic Culture 345, 347
timarşi 27, 130
Tocqueville, Alexis de 230
toplumsal düzen 78, 242
toplumsal mühendislik 365
toptancı değişim 364, 365
totaliter devletler 27, 133
totaliterizm 27, 58
Tracy, Destutt de 27, 75
Tullock, Gordon 27, 59, 69
Türk demokrasisi 161
Türkiye Cumhuriyeti 110, 362
TÜSİAD 222

U

ulus devlet 27, 30
ulus-devlet 27, 95
uluslararası güçler 367
uluslararası teşvikler 367
ulusüstü kuruluş 27, 31
umran ilmi 27, 55
uygarlık 27, 56

Ü

üniter devlet 27, 134
ütöpik sosyalizm 27, 85
ütopya 27, 50
ütopyacı yazarlar 27, 50

V

Verba, Sidney 27, 61, 345
Voegelin, E. 27, 76
Voltaire 27, 48

W

Weber, Max 27, 65
Weimar Cumhuriyeti 27, 60
Westfalya Antlaşması 27, 123
Wilson, Woodrow 27, 60
Wollstonecraft, M. 27, 108

Y

yapısal dezavantajlar 274
yargı 28, 60, 124, 132, 134, 135, 137, 154,
220, 223, 224, 259, 266, 273, 303, 313,
324, 325, 326, 328, 330, 332, 333, 334,
335, 336
yargısal aktivizm 334, 335, 336
yargı sistemi 134, 220, 223, 325, 326, 328,
336
yarı demokrasi 151
Yasal-rasyonel otorite 27
yasama 27, 28, 49, 124, 154, 187, 203, 207,
217, 220, 221, 223, 224, 246, 259, 260,
267, 268, 274, 275, 280, 288, 298, 315,
324, 329, 334
Yayla Siyasi Yelpazesi 27, 116
yeni kurumsalcılık 27, 60
yerleşik hayat 24, 27, 32
yetki alanı çeşitliliği 325
yönetimde istikrar 208
yüksek kültür 344
yürütme 27, 28, 124, 146, 154, 203, 221, 223,
245, 259, 260, 261, 262, 266, 268, 269,
281, 285, 287, 288, 289, 309, 324, 333

Z

zayıf devlet 27, 137
Zemora, Kevin Casas 188